



T. F. LUDVINSKAJA



LENININ SANAN VOIMA

Moskovan puoluejärjestön johdossa olivat vuoden 1918 alussa „vasemmistokommunistit”, jotka vastustivat Brestin rauhan solmimista. Mutta Moskovan kaupunkipiireissä oli paljon bolševikkeja, jotka pysyivät vankasti puolueen Keskuskomitean asenteissa. Olin siihen aikaan Butyrsko-Sušševsko-Marjinon piirikomitean sihteerinä. Kävimme kiihkeitä väittelyjä „vasemmistokommunistien” kanssa ja arvostelimme heitä jyrkästi tyhjen korupuheiden pitämisestä, mikä oli omansa sysäämään seikkailuihin. Teimme innokkaasti selostustyötä saadaksemme epäröivät toverit ymmärtämään, että Leninin linja oli oikea. Brestin rauhasta käydyin väittelyn ollessa kiivaimmillaan puolueen Keskuskomitea ja Neuvostohallitus muuttivat Pietarista Moskovaan, joka julistettiin Neuvostovaltion pääkaupungiksi. V. I. Leninin saavuttua Moskovaan me, piirien työntekijät, teimme kaikkemme päästäksemme kuulemaan häntä joka kerta kun hän esiintyi. Ja hän esiintyi silloin usein.

Kerran piti olla Moskovan puolueaktiivin kokous Polyteknillisessä museossa ja Leninin puhua siellä Brestin rauhasta. Lähdin kokoukseen tov. Abolin kanssa; hän oli tykkitehtaan (nykyinen Jarrutehdas) työläisiä. Abol oli taistellut Moskovassa sankarillisesti Lokakuun vallankumouksen päivinä, oli tehtaan puoluejärjestön aktiivinen työntekijä ja nautti suurta arvovaltaa työläisten keskuudessa. Mutta hän ei ymmärtänyt sen paremmin kuin monet muutkaan silloin Brestin rauhan solmimisen välttämättömyyttä. Auttaakseni häntä pääsemään asiasta selville koetin järjestää niin, että hän pääsi itse kuulemaan V. I. Leniniä.

Salin ovella tapasimme Vladimir Iljitšin sattumalta. Lenin muisti minut Pariisiin emigraatiosta. Nähdessään käsissäni täpötyden salkun hän kysyi veikeästi hymyillen: „Päätöksiäkö siinä on?” Ja lisäsi heti vakavasti: „Mitä puhuvat työläiset rauhasta?”. Vastasin: „Piirissämme jotkut ovat vastaan...” „Entä te itse?” „Kannatan rauhaa”. „Entä piirikomitea?” „Piirikomitea myös.

Mutta eräät työläiset... tässä esimerkiksi toveri Abol". Lenin kääntyi äkkiä Aboliin päin ja kysyi häneltä: „Ovatko teidän työläisenne sitten valmiita nyt taisteluun? Niinkö on asianlaita? Tiedättekö sen, oletteko tarkastanut?”

Se oli niitä tutkintoja, joilla Lenin tavallaan tarkasti keskustelutoveriaan tämän huomaamatta. Abol mietti. Leninin sanat panivat hänet ajattelemaan kriittisesti hänen sodasta tekemäänsä päätelmää. Pienen tauon jälkeen Abol sanoi: „Niin, pitää todellakin tarkastaa... Mutta emme kai sentään voi käydä polvillemme Saksan eteen?”. „Entä tiedättekö te millainen tilanne on rintamalla?” kysyi Vladimir Iljitš puolestaan. „Kansa on hirveästi väsynyt sotaan. Rintama on hajallaan, sotilaat poistuvat rintamalta joukoittain, eikä heitä voi pysähdyttää kukaan. Kuinka voidaan sellaisissa oloissa solmia meille edullista rauhaa? Saksan imperialistit ovat erinomaisesti selvillä meidän tilanteestamme. Voimmeko me jatkaa sodankäyntiä? Eikö se merkitsisi sitä, että asetamme väliaikaisen vaikutusvaltamme koko Neuvostovaltion olemassaoloa korkeammalle?”

Edelleen Lenin puhui, että Neuvostovallan on välttämättä suostuttava äärimmäisen raskaisiin rauhan ehtoihin saadakseen levähtää sen verran, että voidaan lujittaa neuvostovaltaa ja luoda uusi, Punainen Armeija, joka pystyy puolustamaan maata vihollisten hyökkäykseltä. „Te kysytte: mitä siitä sanoo Saksan proletariaatti? — jatkoi Vladimir Iljitš. — Jos me saamme aikaan rauhan, niin todistamme sillä Saksan proletariaatille, että todella kannattamme rauhaa ja vastustamme imperialistista sotaa. Sillä tavalla nopeistamme vallankumouksen tuloa itsessään Saksassa”.

— Mutta silloin he ottavat meiltä Kuurinmaan, — sanoi Abol. Hän oli latvialainen ja häntä huolestuttivat Latvian asiat.

— Kuurinmaan saamme takaisin Saksan proletariaatilta, — vastasi Lenin. — Vallankumouksellinen sota tarvitsee armeijan. Meillä ei sitä ole toistaiseksi. Vallankumoukselliseen sotaan pitää valmistautua vakavasti. Jos te puhutte tehtaallanne tästä kaikesta työläisille suoraan, he ymmärtävät ja kannattavat meitä.

Tämä keskustelu ja sen jälkeen myös Leninin pitämä puhe tekivät Aboliin valtavan vaikutuksen. Istuimme rinnakkain, ja hän kiitteli minua koko ajan siitä, että olin järjestänyt hänelle mahdollisuuden kuulla Leniniä. Polyteknillisestä museosta menimme tehtaalle (se oli siihen aikaan piirin suurin tuotantolaitos). Tehtaalla järjestettiin kokous, jossa Abol kertoi mitä oli kuullut Leniniltä ja miten suuren vaikutuksen häneen oli tehnyt Leninin voimakas ja syvälinen ajatustapa. Abol ymmärsi nyt vakaumuksellisesti, että totuus oli Leninin puolella. Kokous kannatti Leninin linjaa yksimielisesti.

* * *

Alkuaikana Lokakuun vallankumouksen jälkeen osa sivistyneistöä ja varsinkin enemmistö opettajia tiettävästi harjoitti sabotaašia Neuvostovallan toimenpiteitä vastaan. Opettajien edustajakokouksilla ja konferensseilla oli suuri merkitys opettajiston jakautumisessa ja sen parhaiden ainesten vetämisessä työväenluokan puolelle. Oli opettajien, varsinkin alkeiskoulun opettajien keskuudessa tosin myös Neuvostovallalle myötämielisiä, mutta heitä oli verrattain vähän. Kouluissa oli silloin hyvin tukala tilanne, huoneistoja ei lämmitetty, ei ollut opintovälineitä, ei vihkoja. Opettajien muonitus oli niukkaa, palkkaa maksettiin epäsäännöllisesti. Neuvostovallan vihollisten talutusnuorassa kulkevat, sabotoivat opettajat selittivät opettajien vaikean aseman syyksi sen, että Neuvostovalta välitti vähät kansanvalistuksesta.

Miten voitiin selittää opettajistolle oikea asiointila ja saada se Neuvostovallan puolelle? Mistä piti aloittaa? Kenen kanssa neuvotella? Tietenkin Nadežda Konstantinovna Krupskajan kanssa! Ja lähdin hänen puheilleen. Sanoin, että olisi ollut hyvä pitää opettajille konferenssin tapaiset opintopäivät „Kansanvalistuksen tehtävistä Neuvostotasavallassa”. Krupskaja hyväksyi suunnitelmani, suostui osallistumaan konferenssin työhön ja mainitsi nimiä ketä hänen mielestään tuli kutsua.

Opettajakonferenssin päivänä toimi Moskovan puoluekonferenssi. V. I. Lenin piti siellä puheen päivänpolitiikasta. Olin edustajana konferenssissa ja menin väliajalla sanomaan Leninille, että olin monena päivänä soittanut Nadežda Konstantinovnalle Valistusasiain kansankomissariaattiin, mutta ei kukaan ollut vastannut puhelimeen, enkä ollut rohjennut soittaa kotiin.

— Älkää soittako hänelle, hän on sairaana,— sanoi Vladimir Iljitš.

— Mikä vahinko! — tulin sanoneeksi. — Konferenssin piti alkaa tänään hänen alustuksestaan!

— Minkä konferenssin?

Vastasin.

— Miksi olette niin kovin pahoillanne?

Kerroin hänelle opettajien mielialoista ja heidän keskuudessaan tehdystä neuvostovastaisesta propagandasta.

— Niinhän asia kyllä on,— sanoi Vladimir Iljitš,— mutta eikö teillä sitten puhu kukaan muu kuin Nadežda Konstantinovna? Tehkää itse ensimmäinen alustus.

— Mitä te nyt, Vladimir Iljitš! En suinkaan minä voi korvata Nadežda Konstantinovnaa!

Lähdin pois hyvin alakuloisena. Mutta silloin Vladimir Iljitš kutsui minua:

— Toveri Tanja! Missä konferenssi toimii? Milloin se alkaa?

Vastasin, että klo 6 illalla piirin elokuvateatterissa „Olympia” Aleksanterinkadulla.

Vladimir Iljitšillä oli muistikirja ja kynä kädessä, hän varmaankin kirjoitti muistiin mainitsemani osoitteen.

Olin kovasti huolissani, pystymekö pääsemään voitolle konferenssin osanottajain keskuudessa vallitsevasta neuvostovastaisesta vaikutuksesta. Yleisöä alkoi jo kerääntyä elokuvateatterin saliin. Miten onnellinen olinkaan, kun kymmentä vaille kuusi saliin tulivat Lenin ja Krupskaja. Riensin innoissani heidän luokseen kysyäkseni Krupskajan vointia ja kiittääkseni saapumisesta.

— Olen ollut sairaana ja olen sairas,— vastasi hän.— Mutta en millään malttanut pysyä poissa konferenssistanne. Onhan se niin tärkeä! Piti minun vähän otella Vladimir Iljitšin kanssa, kun hän ei tahtonut päästää. Vointini on nyt parempi, en kylläkään voi esiintyä.

Olimme opettajien lisäksi kutsuneet konferenssiin myös koulujen vanhempain neuvostojen jäseniä, lähi tehtaiden työläisiä sekä piirissämme sijainneiden sotilasjoukko-osastojen puna-armeijalaisia ja komentajia. Heidän riemunsa oli sanoinkuvaamaton, kun he näkivät Leninin. Salissa huudettiin: „Eläköön Lenin! Hurraa!” Suosionosoitukset kestivät monta minuuttia. Iljitš seisoi korokkeella ja katseli saliin tutkivaisin silmin. Hän odotti kärsivällisesti, mutta kättentaputukset eivät lakanneet. Silloin Vladimir Iljitš kääntyi puhemiehistöä kohti ja osoitti kädenliikkeellä, että oli jo aika ryhtyä toimeen. Vihdoin koitti hiljaisuus, ja Lenin aloitti puheensa. Valitettavasti sitä ei kirjoitettu muistiin. En tietenkään kykene sanasta sanaan tulkitsemaan sen sisältöä. Mutta sen pääsisällön muistan vielä nyt.

Vladimir Iljitš tervehti konferenssia Kansankomissaarien Neuvoston nimessä. Hän kuvaili niukkasanaisesti kansainvälistä tilannetta sekä Neuvostotasavallan sisäistä tilaa ja sanoi, että imperialistinen sota oli saanut aikaan ennenkuulumattoman taloudellisen rappiotilan ja saattanut kansan kurjuuden partaalle, että Romanovien valta oli sortanut Venäjän kansoja 300 vuotta, pitänyt niitä pimeydessä ja tietämättömyydessä. Lenin puhui siitä, että Neuvostohallitus tekee kaikkensa, että voisi mahdollisuuksien rajoissa parantaa opettajiston aineellista asemaa ja kouluoloja, ja kehotti opettajia yhtymään Neuvostovallan suorittamaan yhteiseen työhön.

Tunsimme aivan selvästi, että konferenssin osanottajain enemmistön mielialassa tapahtui murros. Hyvin monet ilmoittautuivat konferenssin jaostoihin ja ottivat aktiivisesti osaa niiden työhön.

Konferenssi kesti kolme päivää. Kuunneltiin ja käsiteltiin selostukset. Puheenvuoroja käyttäneet puhuivat, miten oli parhaiten toteutettavissa se, mitä V. I. Lenin kehotti tekemään.

* * *

Puolueen Moskovan komitean jäsenenä jouduin elokuun 16 p:nä 1918 osallistumaan VKP(b):n Moskovan komitean istuntoon, jossa tehtiin Leninin aloitteesta päätös VKP(b):lle myönteisten ryhmien järjestämisestä.

Puolueen Moskovan komitean sihteerinä oli silloin tov. Zagorski, joka tuhoutui 1919, kun anarkistit heittivät pommin puolueen Moskovan komitean rakennukseen Leontjevin kujalla. Istunnossa olivat Zemljatška, Skvortsov-Stepanov, Filler, Solts, Petrov (Lefortovon piiristä) ynnä muita tovereita. Vladimir Iljitš puhui istunnossa kaksi kertaa. Niistä puheista on olemassa pöytäkirjamuistiinpanot, jotka julkaistiin ensimmäisen kerran „Pravda” lehdessä tammikuun 22 p:nä 1928¹. Mutta muistissa on säilynyt yksityiskohtia enemmän kuin mitä on pöytäkirjassa.

Mistä Lenin puhui? Hän sanoi, että sen jälkeen kun Neuvostovalta oli pystytetty, puolueeseemme oli tullut iso määrä myös pikkuporvarillisia joukkoja proletaariainesten lisäksi; monet olivat omakohtaisin pyytein liittyneet voitolle päässeeseen puolueeseen. Mutta puolueemme on vallankumouksellisen työväenluokan puolue, eikä proletariaatin luokkapuolue voi hajota sattumanvaraisesti mukaanlyötytyneiden epävakaiseen joukkoon eikä sietää riveissään joukkoon työntyneitä kiskureita tai lurjuksia. Meidän oli pitänyt käydä päättäväistä taistelua pikkuporvarillisten aineiden sekä omanvoitonpyyteestä puolueeseen liittyneiden kovaa tulvaa vastaan. Nyt on toinen tilanne. Puolue ja koko maa kokee tukalaa kautta. Pikkuporvarilliset ainekset ovat kiihuhtaneet tulvana pois puolueesta. Proletariaatin diktatuurin säilyttämisestä ja lujittamisesta käytävän taistelun suurin taakka on itsensä työväenluokan kannettavana. Tehtävämme on lujittaa puoluetta työväenluokan etujoukkona ja vetää sen riveihin työväenluokan uusia kerroksia.

V. I. Lenin mainitsi, että proletaarisen johdon turvaamiseksi talonpoikaisen väestöenemmistön maassa ja proletariaatin diktatuurin lujittamiseksi oli laajennettava puolueen vaikutuspiiriä työläisjoukkojen keskuudessa ja järjestelmällisesti värvättävä puolueeseemme uusia jäseniä. Emme tarvitse ilmaiseksikaan nimellisiä puolueenjäseniä. Puolueeseen ei saa ottaa sellaisia, jotka liittyvät siihen karrieristisin tarkoituksin. Puolueeseen

¹ Ks. V. I. Lenin, Teokset, 28. osa, ss. 42—43.— Toim.

ei pidä ottaa sellaisia, jotka haluavat nauttia hallitsevan puolueen jäsenasemasta luontuvia etuisuuksia ja jotka eivät tahdo tehdä raskasta uhrautuvaa työtä kommunismin voiton hyväksi. Meillä on nyt tuntuvassa määrässä puutetta voimista. Puoluesolumme tekevät heikosti aloitteita laajentaakseen vaikutustaan puolueettomiin työläisjoukkoihin, nostaakseen uusia voimia. Ja joukoissa on niitä voimia. Pitää osoittaa työläisjoukolle suurempaa luottamusta ja ammentaa sieltä voimia.

Puheessaan V. I. Lenin mainitsi siitä, että meillä on muodostunut suuri joukko puolueettomia työläisiä, jotka ovat meille myötämielisiä. Sellaiset työläiset ovat kokonaan meidän puolellemme, he kannattavat täydelleen Neuvostovallan puolueohjelmaa. Niiden työläisten keskuudessa on välttämättä tehtävä järjestelmällistä työtä ja organisoitava heidät puolueelle myötämielisinä. On perustettava myötämielisten ryhmiä kommunistisen kasvatuksen kouluksi. Myötämieliset on välttämättä saatava työhön mukaan, heille on annettava tehtäviä ja heille on selitettävä meidän tarkoitusperiämme ja tehtäviämme. Heidät pitää saada paremmin tuntemaan puolueen historiaa, sen sääntöjä ja ohjelmaa. Sitä mukaa kuin myötämielisten parhaimmiston poliittinen valveutuneisuus lisääntyy, heitä tulee ottaa puolueen jäsenyyteen.

Vladimir Iljitš puhui myös puolueen agitaatiotoiminnasta. Hän sanoi, että ensimmäisenä velvollisuutenaan jokaisen puolueenjäsenen tulee tehdä agitaatiota työläisjoukkojen keskuudessa. Tulee kiinnittää huomiota työväen klubeihin ja ensi sijassa saada niihin nuoriso mukaan. Toiminta klubeissa laajentaa vaikutuspiiriämme työläisten keskuudessa, sillä keinoin voimme saada mukaan uusia voimia, uusia puolueyöntekijöitä joukoista.

Selittäessään millaisilla perusteilla VKP(b):n myötämielisten ryhmän kuuluu toimia Vladimir Iljitš sanoi: on välttämättä laadittava myötämielisten järjestön säännöt, joissa osoitetaan, ketä ja millaisin ehdoin myötämielisten ryhmiin hyväksytään. Myötämielisten ryhmien jäseniksi voidaan ottaa kaikki, jotka kannattavat puoluetta sen taistelussa proletariaatin diktatuurin lujittamisesta ja sosialismin voitosta ja jotka ovat halukkaita työllään eikä puheilla auttamaan puoluetta. Ei ole välttämätöntä tutkia puolueohjelmaa ennen myötämielisten järjestöön liittymistä, järjestö pitää tehtävänään valmentaa henkilöitä VKP(b):n jäsenyyteen, auttaa heitä perehtymään puolueen sääntöihin ja ohjelmaan. Pitää määrätä vaikka aivan pieni jäsenmaksu. Jäsenmaksun tulee heti alun alkaen kasvattaa myötämielisissä puoluekurin tuntoa ja olla heidän ja puolueen järjestöllistä yhteyttä varmentavana välikappaleena. Jäsenmaksukuittia voidaan pitää todistuksena, joka oikeuttaa pääsyn puoluekokouksiin.

Muita todistuksia tai jäsenkirjoja ei myötämielisille tarvitse ottaa käytäntöön.

Vladimir Iljitšin puhe teki meihin hyvin voimakkaan vaikutuksen. Se avasi eteemme uusia näkymiä ja tehtäviä. Monet meistä piirien puolueyöntekijöistä tulivat käsittämään, että teimme vielä riittämättömästi työtä joukoissa ja että siinä suhteessa oli vielä paljon tehtävää. Leninin ehdotukset antoivat aihetta innokkaaseen keskusteluun. Toiset kannattivat myötämielisten ryhmien järjestämistä, toiset vastustivat sitä. Leninin näkökanta pääsi voitolle. Moskovan komitea hyväksyi päätöksen myötämielisten ryhmien muodostamisesta ja erikoisten sääntöjen laatimisesta tälle järjestölle.

* * *

Vuonna 1918 järjestettiin joka perjantai Moskovan puolue- ja neuvostojärjestöjen johtajien ja työläisjoukkojen yhteisiä tilaisuuksia. Pääkaupungin tuotantolaitoksissa pidettiin sinä päivänä suuria kokouksia. VKP(b):n Keskuskomitean jäsenet, kansankomissaarit, Venäjän Ammattiliittojen Keskusneuvoston sekä liittojen Keskuskomiteain jäsenet ynnä muiden puolue-, neuvosto- ja ammattiliittoelinten johtajat pitivät silloin työläisille ja puna-armeijalaisille selostuksia päivän poliittisesta tilanteesta. Vladimir Iljitš piti velvollisuutenaan esiintyä niissä kokouksissa. Perjantaina elokuun 23 p:nä hän piti puheen aiheesta „Minkä puolesta kommunistit taistelevat” kahdessa kokouksessa, Aleksejevin kansantalolla ja Polyteknillisessä museossa. Lenin aikoi puhua myös perjantaina elokuun 30 p:nä.

Sinä päivänä piti olla VKP(b):n Moskovan komitean byroon laajennettu istunto. Moskovan komitean sihteerin tov. Zagorskin työhuoneessa olivat Zemljatška, Jefremov, Mjasnikov, Uhanov, Petrov, Tsihon, Solts, Olminski, Ludvinskaja ja eräitä Moskovan komitean virastotyöntekijöitä. Zagorski kysyi kaupunkipiirien työntekijöiltä ennen istunnon alkua, missä tuotantolaitoksissa oli sinä päivänä kokouksia sekä kuka missäkin tuli esiintymään. Selvisi, että Vladimir Iljitš oli luvannut tulla Zamoskvoretšjeen, entiselle Michelsonin tehtaalle.

Zagorski alkoi hätäillä: „Tottakin! Minähän aion puhua Vladimir Iljitšille Moskovan komitean byroon päätöksestä”. Hän pyysi minua ottamaan puhelimitse Leniniin yhteyden. Ennen kuin sen sain, Zagorski poistui huoneesta, ja hänen sijastaan minä sanoin Vladimir Iljitšille:

— Ludvinskaja puhuu toveri Zagorskin toimeksiannosta. Hän tahtoi ilmoittaa teille, että Moskovan komitean byroo on tehnyt päätöksen siitä, että te ette toistaiseksi esiintyisi

kokouksissa, koska...— Aioin sanoa: „...koska vallankumouksen vihollisten terroristisia tekoja on sattunut hyvin tiheään”.

Mutta Iljitš keskeytti minut nauraen:

— Mitä? Ministerikö¹ minä muka olen? Tahdotteko piilottaa minut rasiaan?

Zagorski tuli sisään. Annoin puhelintorven hänelle. Hän luki Vladimir Iljitšille Moskovan komitean byroon päätöksen, jossa toveri Leniniä pyydettiin väliaikaisesti pysymään poissa puolueettomille pidettävistä suurenkokouksista. Emme tietenkään kuulleet mitä Lenin vastasi, mutta Zagorskin vastauksista kävi selväksi, että Iljitš oli vastaan. Zagorski kuunteli tarkkaavaisesti ja toisti kysymyksen:

— Se päätös tehtiin kun teitä ei ollut?.. Olemme valmiit toistamaan sen teidän läsnäollessanne... Kuuntelemme mitä teillä on vastaansanomista... Tulkkaa, odotamme teitä... Kokouksen jälkeen? Mutta minulla ei ole oikeutta peruuttaa Moskovan Komitean byroon päätöstä. Pyydämme, ettette mene tänään joukkokokoukseen ja sen jälkeen käsittelemme sen asian teidän läsnäollessanne.

Keskustelua kesti vielä muutaman minuutin. Lopulta Zagorski laski kuulokkeen ja sanoi:

— Lupasi kokouksen jälkeen poiketa meille. Sanoi, ettei voi kieltäytyä puhumasta tehtaalla, ensiksikin koska on luvannut työläisille mennä heidän kokoukseensa ja toiseksi koska hänen mielestään on periaatteellisesti oikein ja suorastaan välttämätöntä, että nykyhetkellä esiinnyttäin työläisten kokouksissa. Hän sanoo, että maassa on vakava tilanne, tehtävät ovat pulmallisia, ja ne on ratkaistava yhdessä joukkojen kanssa, pitää neuvotella joukkojen kanssa.

Onnettomuudeksi olimme myöhässä... Kuten tunnettua, V. I. Lenin piti elokuun 30 p:nä puheensa „Kaksi valtaa (proletariaatin diktatuuri ja porvariston diktatuuri)” aluksi Basmannin piirissä viljapörssin rakennuksessa, mistä meni Zamoskvoretšjeen ent. Michelsonin tehtaalle ja siellä puhui samasta aiheesta. Sen puheen jälkeen häntä haavoitti vastavallankumouksellisten lähettämä terroristi.

Illalla tai oikeastaan yöllä kokoontuimme jälleen Moskovan komiteaan. Mieli oli raskas. Olimme syvästi huolissamme. Vaadimme voimistamaan taistelua vastavallankumousta vastaan ja vastaamaan vallankumouksen vihollisten terroriin punaisella terrorilla.

¹ Muistettakoon, että hallituksemme jäseniä nimitettiin siihen aikaan kansankomissaareiksi ja ministeri sanaa käytettiin silloin ironisvivahtaisena.— T. L.

Jokaista puolueenjäsentä, jokaista neuvostoihmistä vaivasi pelko Vladimir Iljitšin vaarallisesta tilasta. Meiltä, puoluetyöntekijöiltä, kyseltiin joka päivä alinomaan: „Miten Lenin voi?”. Saimme tuona aikana nähdä erikoisen voimakkaasti, miten suuresti työväenluokka rakasti johtajaansa.

Lehdissä julkaistiin tiedonantoja Vladimir Iljitšin terveyden-tilasta, niiden lukemisesta aloitimme jokaisen päivän. Yhteiseksi iloksemme V. I. Lenin teki syyskuun 18 p:n lääkärien bulletiiniin lisäkirjoituksen: „Tämän tiedonannon sekä hyvän vointini perusteella pyydän nöyryimmästi, ettei lääkäreitä häirittäisi puhelinsitoilla ja kysymyksillä”.

* * *

Lokakuun vallankumouksen kolmannen vuosipäivän aattona marraskuun 6 p:nä 1920 soitin Vladimir Iljitšille ja pyysin häntä saapumaan kaupunkipiirimme juhlaistuntoon. Työskentelin tuohon aikaan VKP(b):n Sokolnikin piirikomitean organisaatio- ja agitaatio-osaston johtajana. Iljitš vastasi, ettei voinut tulla, koska menee muualle. Pahoilla mielin kutsuimme Moskovan komiteasta puhujan, mutta itseksemme ajattelimme: „Entä jos hän tulee?” Sattui sellaista, että Lenin saatuaan vähäisimmänkin mahdollisuuden saapui sittenkin, vaikka ei ollut aluksi luvannut, niin kovasti hän halusi olla työläisten keskuudessa mahdollisimman usein.

Koitti juhlapäivä marraskuun 7. „Tivoli” teatterin (nykyisin „Luts”) huoneistossa pidettiin työväen ja puna-armeijalaisten edustajain Sokolnikin piirineuvoston jäsenten ja tehtaiden edustajien yhteinen juhlaistunto. Istunnon avasi piirineuvoston puheenjohtaja, vanha bolševikki ja maanalainen työntekijä Aleksei Grigorjevits Gerasimov. Hän ilmoitti puhujan.

Ja sitten joukkoomme ilmaantui kerrassaan odottamatta Iljitš. Tapansa mukaan hän tuli lavalle huomaamatta. Puhemieshistössä tultiin rauhattomiksi, tahdottiin järjestää Leninille vastaanotto ja keskeyttää puhe. Mutta Iljitš pani vastaan ja istunto jatkui menoaan. Lenin kutsui minut hiljaa syrjään ja alkoi tehdä kysymyksiä. Häntä kiinnosti joukkojen mieliala, hän pyysi vastaamaan, miten piirissä toimittiin vaikeuksien voittamiseksi, varsinkin kulkulaitoksen ja liikenteen parantamiseksi. Miten sujuivat talkoot ja mitä ne hyödyttivät? Mitä tehtiin tuotantolaitoksissa ja rautateillä työkurin lujittamiseksi? Vladimir Iljitšin kysymykset olivat ymmärrettäviä. Työväenluokka sai silloin kestää kovia puutteellisuuksia. Se synnytti joukoissa tyytymättömyyttä. Piirisämme oli vähän isoja tuotantolaitoksia ja tyytymättömyys oli tuntuvampaa.

Puolueenjäsenten keskuudessa pohdittiin silloin kysymystä „ylemmistä ja alemmista” puoluejäsenkerroksista. VKP(b):n Keskuskomitea lähetti puoluejärjestöille siitä kysymyksestä erikoisen kirjeen. Siinä sanottiin:

„Melko monissa puoluejärjestöissä kysymys niinsanotuista puolueen „alemmista” ja „ylemmistä” jäsenkerroksista on tullut polttavaksi kysymykseksi... Keskuskomitea olettaa, että kysymys „ylemmistä” ja „alemmista” saa polttavan luonteen kahden ilmiön seurauksena: 1) puolueviikkojen aikana riveihimme on liittynyt verrattain iso määrä puoluekurissa heikosti karaistuneita nuoria puolueenjäseniä, ja 2) eräät vastuunalaiset työntekijät noudattavat todella vääriä ja usein kerrassaan sietämättömiä työtapoja”¹.

Vladimir Iljitš kysyi, miten kaupunkipiirin puoluesoluissa oli tapahtunut kirjeen käsittely. Hän oli hyvin kiinnostunut myös siitä, miten meillä oli järjestetty propaganda ja agitaatio. Hän kysyi, kenelle annamme tavallisesti selostusten teon. Vastasin, että „keskinkertaisille” työläisille, jotka opiskelevat puoluekoulussa. Silloin Lenin kysyi, kuka koulussa opettaa. Sanoin, että entinen menševikki (Moskovan komitea oli hänet lähettänyt).

— Menševikki?! — huudahti Lenin. — Ettekö löytänyt ketään toista? Kylläpä olette iskeneet harhaan! — toisti hän monta kertaa moittivasti ja lisäsi: — Entä missä ovat vanhat bolševikimme? Missä ovat propagandistimme? Olette varmaankin unohtanut heidät?

On itsestään selvää, että me korjasimme pian virheemme ja vaihdoimme koulun johtajan tilalle toisen propagandistin.

Keskustelimme koko puheen ajan. Vaistosimme, että väki salissa odotti kärsimättömästi Leninin esiintymistä, ja lähetin puhujalle kirjelapun, että hän lopettaisi selostuksensa mahdollisimman pian. Vihdoin puheenjohtaja ilmoitti:

— Toverit! Kokouksessamme on tänään kallis vieras Vladimir Iljitš Lenin.

Iljitš tuli esiin kulissien takaa. Suosionosoitukset kasvoivat kunnianosoitukseksi. Se ei piankaan hiljennyt. Vihdoin Vladimir Iljitš voi aloittaa puheensa.

Vladimir Iljitš puhui sadoista ja tuhansista sankareista, jotka olivat suuren vallankumouksemme aikana ikuistaneet nimensä kuolemattomasti, rintamalla taistelevista puna-armeijalaisjoukoista, sekä työläis- ja talonpoikaisjoukosta, joka oli selustassa kestänyt vaikeudet ja vaivat saadakseen Neuvostojen vallan pysyväiseksi. Nyt on maallamme vielä vaikeampi tehtävä: kansantalouden, teollisuuden ja maatalouden kunnostaminen. Olemme voittaneet verenvuodatusta vaatineen sodan, johon

¹ „VKP(b):n Keskuskomitean tiedonantoja”, syyskuun 4 pnä 1920.— *Toim.*

ulkolaiset imperialistit meidät pakottivat, nyt on tullut toisen sodan, verettömän, mutta yhtä raskaan sodan vuoro. Meidän pitää päästä tässä verettömässäkin sodassa voitolle. Pitää päästä voitolle nälästä, rappiutilasta, hävityksestä, nostaa kansa pimeydestä ja tietämättömyydestä. Koko kansan ja ennen kaikkea meidän puolueemme tulee käydä suuren koetuksen läpi, jonka rinnalla entisyys ei ehkä näyttänekään kovin suurelta. Jokaisen työläisen ja työläisnaisen on osoitettava yhtä suurta sankaruutta kuin puna-armeijalaiset ovat osoittaneet rintamalla.

— Mitä tarvitaan sen hyväksi, että tässä uudessa sodassa voitetaan? — kysyi Iljitš.— Tarvitaan työläis- ja talonpoikaisjoukkojen valveutuneisuutta ja yhtenäisyyttä, valveutuneisuutta ja liittymistä tiiviisti bolševikkipuolueen ja Neuvostojen ympärille. Mitä muuta tarvitaan? Rautaista kuria.

Ja Vladimir Iljitš jatkoi:

— Saadaksemme työmme kehittymään noususuuntaan, on välttämättä seurattava hallintakoneiston kaikkien nivelten työtä, toimittava lujakouraisesti ja säälimättä kaikenlaisen kansliamuodollisuuden ja virkavaltaisuuden hävittämiseksi vetämällä työhön mukaan rivijoukot ja käyttäen laajalti aseena kritiikkiä ja itsekritiikkiä.

Puheensa päätteeksi Lenin esitti reippaan kehotuksen, että työnteko uhkuisi intoa, tahtoa ja määrätietoisuutta, joista riippuu kansantalouden mitä nopein pelastus.

Hetkisen vallitsi täysi hiljaisuus. Ihmiset istuivat kuin lumotuina. Sitten kuin uutena hyökynä puhkesivat kauankestävät kättentaputukset.

